

Załącznik do uchwały nr 11/120/20/VI
Zarządu Województwa Warmińsko-
Mazurskiego
z dnia 10 marca 2020 r.

**PROGRAM
UPOWSZECHNIANIA ZNAJOMOŚCI PRZEPISÓW
USTAWY O OCHRONIE ZWIERZĄT
WŚRÓD ROLNIKÓW
WOJEWÓDZTWA WARMIŃSKO-MAZURSKIEGO
na 2020 rok**

opracowany przez
Zarząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie
przy udziale Warmińsko-Mazurskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego z siedzibą
w Olsztynie

I. WPROWADZENIE

Obowiązek opracowania „Programu upowszechniania znajomości przepisów ustawy o ochronie zwierząt wśród rolników województwa warmińsko-mazurskiego na rok 2020”, zwanego dalej Programem, wynika z zapisu art. 8 ust. 3 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 roku o ochronie zwierząt (Dz. U. z 2019 r., poz. 122 ze zm.). Wymieniona podstawa prawna uzasadnia konieczność upowszechnienia wśród rolników z województwa warmińsko-mazurskiego przepisów dotyczących ochrony zwierząt, a także obowiązków wynikających z tych przepisów. Dzięki tym działaniom Zarząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego wraz z W-MODR z siedzibą w Olsztynie kształtują postawy dla których mottem może być zapis art. 1 ww. ustawy: *„Zwierzę, jako istota żyjąca, zdolna do odczuwania cierpienia, nie jest rzeczą. Człowiek jest mu winien poszanowanie, ochronę i opiekę”*. Wynikają z tego stwierdzenia zadania dla organów administracji publicznej na rzecz ochrony zwierząt, które powinny być realizowane we współdziałaniu z odpowiednimi instytucjami oraz organizacjami krajowymi i międzynarodowymi.

Program jest kontynuacją działań realizowanych na lata 2017–2020, aby wzrosła, zarówno wiedza rolników dotycząca konieczności przestrzegania przepisów ustawy o ochronie zwierząt, jak i świadomość, że najwyższą jakość surowca można osiągnąć tylko spełniając wysokie standardy produkcyjne na każdym etapie produkcji.

W Unii Europejskiej dużą wagę przywiązuje się do produkcji bezpiecznej żywności, gdzie kontrolę jakości przeprowadza się na wszystkich etapach produkcji, rozpoczynając od gospodarstwa rolnego. Polska, jako członek Unii Europejskiej, podjęła działania dostosowujące sektor produkcji żywności do wymagań jednolitego rynku.

W dniu 21 stycznia 2008 r. Rada Ministrów Unii Europejskiej przyjęła zmianę do Rozporządzenia Rady (WE) nr 1782/2003 w zakresie uproszczenia wymogów wzajemnej zgodności (*cross-compliance*). Zmiana Rozporządzenia oznaczała m.in., że wymagania w zakresie wzajemnej zgodności będą wdrażane w Polsce stopniowo według następującego harmonogramu: od 01.01.2009 r. pakiet A aneksu III - Środowisko oraz System Identyfikacji i Rejestracji Zwierząt; od 01.01.2011 r. pakiet B aneksu III - Bezpieczeństwo żywności; od 01.01.2013 r. pakiet C aneksu III – Dobrostan zwierząt.

Ponadto od 2018 roku w związku z wejściem w życie nowej ustawy - Prawo wodne (Dz. U. z 2017 r. poz. 1566, z późn. zm.) oraz rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 5 czerwca 2018 r. w sprawie przyjęcia *„Programu działań mających na celu zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobieganie dalszemu zanieczyszczeniu”* (Dz. U. z 2018 r., poz. 1339), tzw. *„Programu działań”*, w ramach wymogów wzajemnej zgodności wprowadzono zmiany, które obejmują przede wszystkim – Normy Dobrej Kultury Rolnej Zgodnej z Ochroną Środowiska oraz Wymogi wzajemnej zgodności w zakresie ochrony wód przed zanieczyszczeniami spowodowanymi przez azotany pochodzenia rolniczego.

W praktyce oznacza to, że gospodarstwa rolne istniejące oraz nowopowstające muszą spełniać stawiane im wymagania w zakresie higieny produkcji, ochrony środowiska oraz dobrostanu zwierząt wynikające z uwarunkowań prawnych, zarówno krajowych, jak i UE. Stąd też istotne znaczenie mają działania upowszechniające wśród rolników prawne zasady ochrony zwierząt, ze szczególnym uwzględnieniem dobrostanu zwierząt gospodarskich.

II. PODSTAWY PRAWNE PROGRAMU

1. Art. 41 ust.1 Ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (Dz. U. z 2019 r., poz. 512, ze zm.).
2. Ustawa z dnia 22 października 2004 r. o jednostkach doradztwa rolniczego (Dz. U. z 2019 r., poz. 896, ze zm.).
3. Art. 8 ust. 3 Ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ochronie zwierząt (Dz. U. z 2019 r., poz. 122 ze zm.) wraz z aktami wykonawczymi do przywołanej ustawy.
4. Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 15 lutego 2010 r. w sprawie wymagań i sposobu postępowania przy utrzymywaniu gatunków zwierząt gospodarskich, dla których normy ochrony zostały określone w przepisach Unii Europejskiej (Dz.U. Nr 56, poz. 344 z późn. zm).
5. Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 28 czerwca 2010 r. w sprawie minimalnych warunków utrzymywania gatunków zwierząt gospodarskich innych niż te, dla których normy ochrony zostały określone w przepisach Unii Europejskiej (Dz.U.2017 r., poz. 127 ze zm.).
6. Ustawa z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt (Dz. U. z 2018 r., poz. 1967) wraz z aktami wykonawczymi do przywołanej ustawy.
7. Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2020 r., poz. 55).
8. Ustawa z dnia 29 stycznia 2004 r. o Inspekcji Weterynaryjnej (Dz. U. z 2018 r., poz. 1557).

III. CHARAKTERYSTYKA WOJEWÓDZTWA WARMIŃSKO-MAZURSKIEGO

1. Użytkowanie gruntów

Powierzchnia geodezyjna województwa warmińsko-mazurskiego na dzień 01.01.2018r. wynosiła 2417,3 tys. ha, z tego użytki rolne stanowiły 54,4% (wzrost o 0,6%), grunty leśne oraz zadrzewione oraz zakrzewione 32,7%, grunty pod wodami 5,7%, grunty zabudowane i zurbanizowane 3,9%, pozostałe grunty (użytki ekologiczne, nieużytki, tereny różne) 3,3%.

Powierzchnia gruntów w gospodarstwach rolnych według siedziby użytkownika w czerwcu 2018r. wyniosła 1075,8 tys. ha. Powierzchnia gospodarstw rolnych w porównaniu do 2017r. zwiększyła się o 22,8 tys. ha (o 2,2%). Użytki rolne stanowiły 88,2% ogólnej powierzchni, lasy i grunty leśne 4,7%, a pozostałe grunty 7,1%. Gospodarstwa indywidualne użytkowały 934,4 tys. ha gruntów (86,9% gruntów wszystkich gospodarstw rolnych). Powierzchnia użytków rolnych gospodarstw rolnych wyniosła 948,7 tys. ha, w tym 97,6% stanowiły użytki rolne w dobrej kulturze. W porównaniu do 2017r. powierzchnia użytków rolnych zwiększyła się o 5,5 tys. ha (o 0,6%). Grunty pod zasiewami zajmowały 595,8 tys. ha, grunty ugorowane 10,7 tys. ha, uprawy trwałe 4,2 tys. ha (w tym 88,4% to sady), ogrody przydomowe 0,7 tys. ha, a trwałe użytki zielone 314,4 tys. ha (w tym 68,9% to łąki trwałe). Pozostałe użytki rolne stanowiły 22,9 tys. ha.

Dominujące w rolnictwie gospodarstwa indywidualne użytkowały 839,4 tys. ha, tj. 88,5% (w kraju 92,2%) użytków rolnych.

Zgodnie z *Ogłoszeniem nr 1/2019 Prezesa Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa dnia 17 września 2019 r. w sprawie wielkości średniej powierzchni gruntów rolnych w gospodarstwie rolnym w poszczególnych województwach oraz średniej powierzchni gruntów rolnych w gospodarstwie rolnym w kraju w 2019 roku*, średnia powierzchnia gruntów rolnych w gospodarstwie na Warmii i Mazurach wynosiła 23,25 ha. Stanowiło to wyższą wartość, w porównaniu ze średnią krajową wynoszącą 10,95 ha.

2. Produkcja zwierzęca

W 2018 r. w porównaniu z rokiem poprzednim zwiększyło się stado trzody chlewnej, owiec i drobiu, natomiast zmniejszyło się pogłowie bydła.

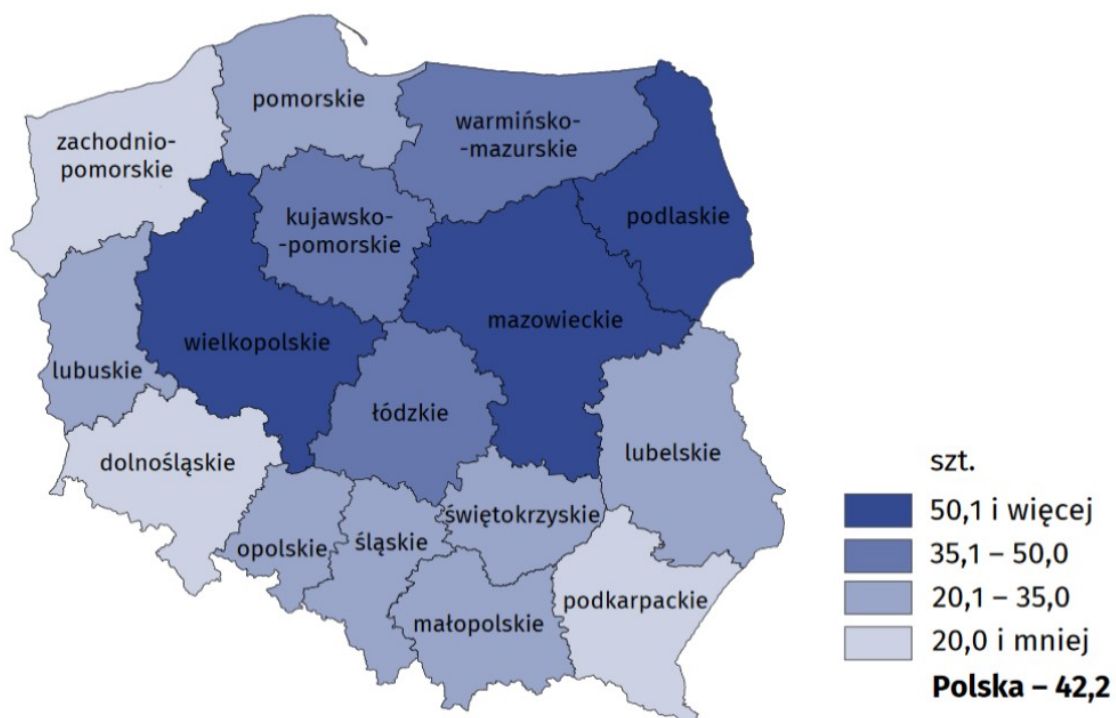
W grudniu 2018 r. w województwie pogłowie bydła wyniosło 451,7 tys. sztuk, w tym 46,2% to krowy. W porównaniu do stanu z grudnia 2017 r. odnotowano spadek pogłowia o 0,5 tys. sztuk (o 0,1%), który wynikał z pomniejszenia liczby bydła w wieku do 2 lat. W gospodarstwach województwa warmińsko-mazurskiego utrzymywano 7,3% krajowego pogłowia bydła.

W gospodarstwach indywidualnych, skupiających 95,5% ogółu pogłowia bydła w województwie, znajdowało się 431,6 tys. sztuk (o 0,3% więcej niż rok wcześniej). Obsada bydła w grudniu 2018 r. w przeliczeniu na 100 ha użytków rolnych wyniosła 47,6 szt. (przy średniej krajowej 42,2 szt.), co uplasowało warmińsko-mazurskie na 5 miejscu wśród innych województw.

Największy udział w krajowym pogłowie bydła miały województwa: mazowieckie (19,2%), wielkopolskie (16,4%) i podlaskie (16,2%). W województwach: dolnośląskim, lubuskim, opolskim, podkarpackim, śląskim i zachodniopomorskim udział w krajowym pogłowie bydła nie przekroczył 2%, zaś w pozostałych województwach udział ww. pogłowia nie przekroczył 10%. Według wstępnych danych pogłowie bydła w czerwcu 2019 r. liczyło 6 296,7 tys. sztuk i było wyższe o 1,5% w stosunku do czerwca 2018 roku. Zwiększenie liczebności stada bydła ogółem wynikało ze wzrostu pogłowia młodego bydła w wieku 1-2 lat o 1,9%, cieląt i bydła dorosłego o 1,4%.

Rysunek 1. Obsada bydła na 100 ha użytków rolnych w czerwcu 2018 r.

Źródło: Urząd Statystyczny w Olsztynie (2019)

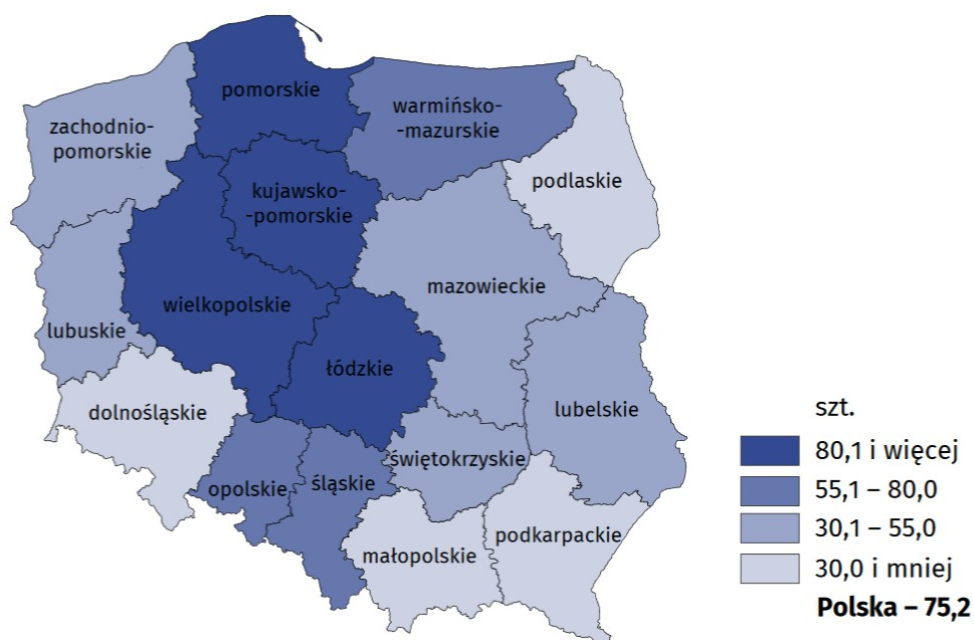

W grudniu 2018r. pogłowie trzody chlewnej wyniosło 547,7tys. sztuk, w tym stado loch na chów stanowiło 7,6%. W porównaniu do stanu z 2017r. w grupie warchlaków i tuczników odnotowano wzrost pogłowia. W województwie warmińsko-mazurskim utrzymywano 5,0% krajowego pogłowia trzody

chlewnej. W gospodarstwach indywidualnych, które utrzymywały 85,9% stanu pogłowia trzody chlewnej w województwie, było 470,5tys. sztuk, co oznacza roczny wzrost o 4,2%. Obsada trzody chlewnej w przeliczeniu na 100 ha użytków rolnych wyniosła 57,7szt. (przy średniej krajowej 75,2szt.). Województwo warmińsko-mazurskie zajęło 6 lokatę w kraju. Według wstępnych danych pogłowie świń w czerwcu 2019 r. liczyło 10 780,5 tys. sztuk, wykazując w stosunku do analogicznego okresu 2018 roku spadek o 8,9%. Spadek pogłowia wystąpił (*głównie przez ASF*) we wszystkich grupach produkcyjno-użytkowych trzody chlewnej. Największe udziały w krajowym pogłowie świń miały województwa: wielkopolskie (36,3%), łódzkie (10,4%) i mazowieckie (10,3%). Najmniejsze udziały (1,2%) miały województwa: lubuskie, podkarpackie i małopolskie.

Rysunek 2. Obsada trzody chlewnej na 100 ha użytków rolnych w czerwcu 2018 r.

Źródło: Urząd Statystyczny w Olsztynie (2019)

Stan pogłowia owiec zwiększył się w ciągu roku prawie dwukrotnie, osiągając w grudniu 2018 r. poziom 14,2 tys. sztuk, w tym 61,3% stanowiły maciorki. W gospodarstwach województwa warmińsko-mazurskiego utrzymywano 5,3% krajowego pogłowia owiec.

W grudniu 2018 r. pogłowie drobiu w województwie wyniosło 9,0 mln sztuk, w tym połowa to był drób kurzy. Pogłowie drobiu zwiększyło się w ciągu roku o 7,5%. W województwie warmińsko-mazurskim utrzymywano 4,5% krajowego pogłowia drobiu. Większość była w gospodarstwach indywidualnych (86,6%). Tak jak w poprzednich latach, województwo warmińsko-mazurskie charakteryzowało się największym pogłowiem indyków (4,4 mln sztuk, tj. 30,5% pogłowia indyków w kraju).

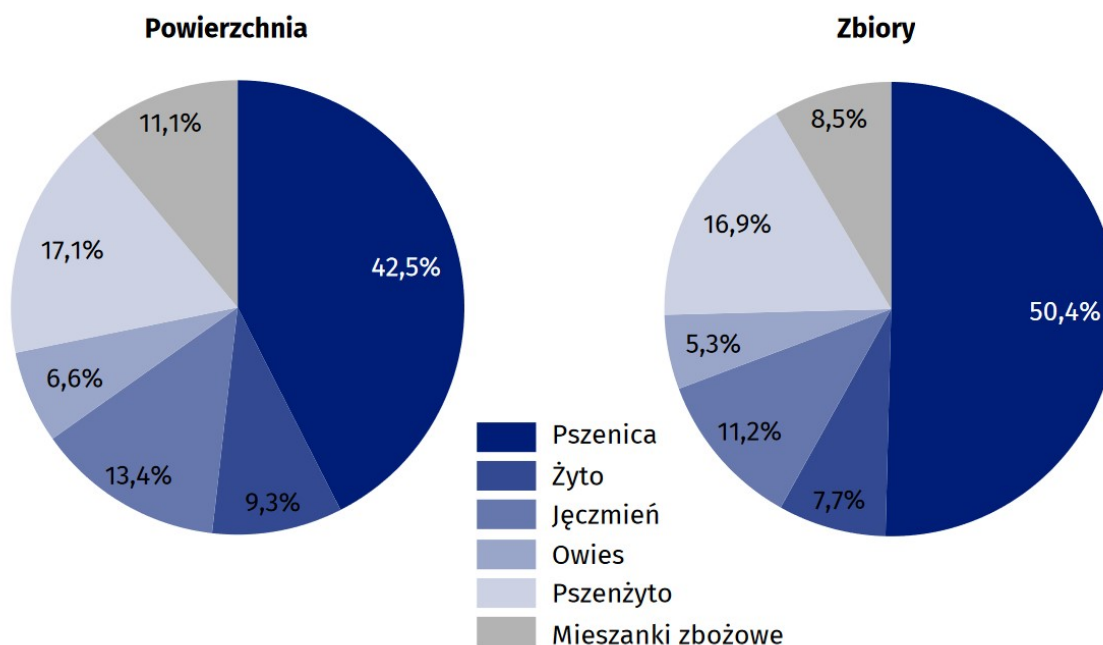
3. Produkcja roślinna

Powierzchnia zasiewów w 2018 r. wyniosła 595,8 tys. ha (o 2,4% więcej niż rok wcześniej). Stanowiło to 5,5% powierzchni zasianej w kraju. Pod zasiewy zbóż ogółem przeznaczono 385,9 tys. ha (o 4,6% więcej niż w 2017 r.). Zboża podstawowe z mieszankami zbożowymi były uprawiane na 367,6 tys. ha (na powierzchni o 3,7% większej niż w 2017 r.). Zboża ogółem w strukturze zasiewów stanowiły 64,8% (w

kraju 72,1%). Zarówno w powierzchni, jak i w zbiorach zbóż dominowała pszenica: w powierzchni zajmowała 42,5% uprawy zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi, a w zbiorach 50,4%.

Rysunek 3. Powierzchnia zasiewów i zbiory zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi w czerwcu 2018r.

Źródło: Urząd Statystyczny w Olsztynie (2019)

Powierzchnia uprawy ziemniaków łącznie z ogrodami przydomowymi wyniosła 9,0 tys. ha i zwiększyła się w stosunku do 2017 r. o 19,3%. Areał uprawy buraków cukrowych zmniejszył się o 7,3% i wyniósł 2,9 tys. ha, co stanowiło 0,5% powierzchni zasiewów.

Powierzchnia uprawy rzepaku i rzepiku ogółem zmalała o 31,5% i wyniosła 46,4 tys. ha, stanowiąc 7,8% powierzchni zasiewów.

W 2018 r. w porównaniu z rokiem poprzednim odnotowano wzrost plonowania buraków cukrowych oraz spadek plonowania zbóż, ziemniaków oraz rzepaku i rzepiku. Wśród województw warmińsko-mazurskie uzyskało 10 lokatę w plonowaniu zbóż, 16 ziemniaków, 4 buraków cukrowych oraz 11 rzepaku i rzepiku.

W odniesieniu do 2017 r. zwiększyły się zbiory buraków cukrowych, natomiast zmniejszyły zbóż, ziemniaków oraz rzepaku i rzepiku.

IV. CELE PROGRAMU

1. **Celem strategicznym Programu** jest podnoszenie poziomu wiedzy rolników na temat przepisów dotyczących ochrony praw zwierząt, co powinno się przełożyć na ograniczenie do minimum przypadków niehumanitarnego traktowania zwierząt.
2. **Celami ogólnymi Programu są:**
 - Ukształtowanie właściwego stosunku wobec zwierząt poprzez upowszechnianie przepisów z zakresu ochrony zwierząt i zapewnienia dobrostanu zwierząt.
 - Podniesienie świadomości społecznej na temat konieczności prowadzenia badań weterynaryjnych oraz prowadzenia dokumentacji w gospodarstwie.

- Ograniczenie, a w następstwie wyeliminowanie przypadków łamania praw zwierząt, w tym także zachowanie właściwych warunków sanitarnych, w miejscach skupu zwierząt, obrocie, uboju i podczas transportu zwierząt gospodarskich.
- Wyeliminowanie nieprawidłowości i naruszania zasad stwarzających zagrożenie dla życia zwierząt.
- Popularyzacja przepisów z zakresu ochrony zwierząt i zapewnienia dobrostanu.
- Poprawa jakości środków żywienia zwierząt.
- Stworzenie odpowiednich warunków zoohigienicznych w pomieszczeniach inwentarskich.
- Poprawa statusu zdrowotnego zwierząt gospodarskich.
- Poprawa warunków utrzymania zwierząt gospodarskich na terenie województwa oraz ograniczenie do minimum przypadków niehumanitarnego traktowania zwierząt

3. **Celami szczegółowymi Programu są** podejmowane przez Warmińsko-Mazurski Ośrodek Doradztwa Rolniczego z siedzibą w Olsztynie wszelkich działań mających na celu popularyzowanie przepisów i dobrych praktyk w zakresie:

- ochrony zwierząt;
- dobrostanu zwierząt;
- wymogów weterynaryjnych przy produkcji zwierzęcej;
- minimalnych warunków sanitarnych przy skupie, obrocie, uboju i transporcie zwierząt gospodarskich;
- warunków zoohigienicznych w pomieszczeniach inwentarskich;
- prowadzenia badań weterynaryjnych;
- rzetelnego prowadzenia dokumentacji w gospodarstwie;
- właściwego żywienia zwierząt;
- wyeliminowania zagrożeń związanych z niebezpiecznymi środkami żywienia zwierząt.
oraz zwiększenie dostępności do informacji oraz szkoleń dotyczących obowiązujących regulacji prawnych w zakresie ochrony zwierząt.

Szczególnie działalność upowszechnieniowa z zakresu:

1. Pogłębienie wiedzy i umiejętności rolników w zakresie prowadzenia produkcji zwierzęcej w gospodarstwie rolnym w sposób zgodny z przepisami ustawy o ochronie zwierząt oraz dostosowanie gospodarstw do wymogów unijnych w zakresie standardów technologicznych w nowo budowanych budynkach inwentarskich, w procesie modernizacji już istniejących obiektów, jak i adaptacji innych pomieszczeń na cele produkcyjne oraz spełnienia wytycznych odnośnie ochrony środowiska.
2. Poszerzenie znajomości wymogów weterynaryjnych wśród rolników województwa warmińsko-mazurskiego, prowadzenie dokumentacji weterynaryjnej i hodowlanej.
3. Wyeliminowanie zagrożeń wynikających ze stosowania substancji szkodliwych w żywieniu zwierząt.
4. Zwiększenie znajomości zasad identyfikacji i rejestracji zwierząt.

V. OPIS PROGRAMU

Zapisy ustawy o ochronie zwierząt regulują postępowanie ze wszystkimi zwierzętami, bytującymi w otoczeniu człowieka, w tym ze zwierzętami: domowymi, gospodarskimi, wykorzystywanymi do celów rozrywkowych, widowiskowych, filmowych, sportowych i specjalnych, używanymi w procedurach

doświadczalnych, utrzymywanych w ogrodach zoologicznych, wolno żyjącymi (dzikimi), a także obcymi faunie rodzimej.

Ponieważ w świetle ww. ustawy przedmiotowy program adresowany jest do rolników, tak więc swoim zakresem obejmuje przede wszystkim zwierzęta gospodarskie, domowe i wolno żyjące, a zagadnienia w nim zawarte uwzględniają hodowanie i utrzymywanie zwierząt oraz zapewnienie im właściwej opieki weterynaryjnej (mając na uwadze dobrostan zwierząt), ale również transport, ubój i ich humanitarne uśmiercanie.

Zgodnie z Kodeksem Dobrostanu Zwierząt Gospodarskich poziom dobrostanu jest tym wyższy, im w większym stopniu zapewnia się chowanym zwierzętom pięć wolności:

- wolność od głodu i pragnienia (zapewnienie odpowiedniej dla zwierzęcia ilości świeżej wody i paszy, pokrywającej potrzeby w zakresie wzrostu, zdrowotności i żywotności),
- wolność od dyskomfortu (zapewnienie odpowiedniej dla gatunku przestrzeni życia oraz miejsc do wypoczynku, czy możliwości schronienia się przed niekorzystnymi warunkami atmosferycznymi),
- wolność od bólu, urazów i chorób (zapobieganie rozprzestrzenianiu się chorób, profilaktyka, stała opieka weterynaryjna, a co za tym idzie szybka diagnoza i skuteczne leczenie),
- wolność od strachu i stresu (eliminacja czynników stresogennych),
- wolność do zaimplementowania naturalnych zachowań (edukacja co do specyfiki gatunku tak, by opiekunowie posiadali wiedzę o naturalnych zachowaniach zwierząt, dzięki czemu będą życzliwie podchodzili do zwierząt, którymi się opiekują).

Ostatnimi laty coraz powszechniej niektóre grupy społeczne, w tym w szczególności organizacje pro-zwierzęce, ale również zwykli konsumenci, poprzez dokonywane przy zakupie wybory, wywierają presję na producentach, by ci utrzymywali zwierzęta w warunkach jak najbardziej zbliżonych do naturalnych. Już dziś, dzięki wprowadzanym przepisom, odchodzi się od nieakceptowanych metod tuczu i hodowli lub je znacząco modyfikuje, by na mocy prawa zapewnić zwierzętom minimalny poziom komfortu życia.

VI. OPIS REALIZACJI PROGRAMU

Dla sprawnej i efektywnej realizacji programu upowszechniania przepisów ustawy przez Warmińsko-Mazurski Ośrodek Doradztwa Rolniczego z siedzibą w Olsztynie przyjęto następujące metody pracy uwzględnione w Planie działalności W-MODR z siedzibą w Olsztynie na 2020 rok:

- działalność szkoleniowa,
- działalność doradcza,
- działalność informacyjna (artykuły, broszury, ulotki, newsy)
- działalność promocyjna (targi, wystawy, festyny itp.)
- współpraca ze związkami branżowymi z zakresu produkcji zwierzęcej (bydło mleczne, bydło mięsne, trzoda chlewna, konie, owce i kozy).

VII. HARMONOGRAM REALIZACJI PROGRAMU W 2020 r.

1. Realizacja Programu w roku 2020

(Przygotowano biorąc pod uwagę Plan działalności W-MODR z siedzibą w Olsztynie na 2020 r. poza punktem 3)

Lp.	Kierunek działań	Liczba działań	Termin realizacji	Podmiot realizujący	Budżet w zł
1.	<p><u>Działalność doradcza :</u> a - Normy i wymagania wzajemnej zgodności (w tym dobrostan zwierząt) -wizyta -konsultacja -informacja b - Poprawa stanu technicznego i organizacyjnego w gospodarstwach rolnych -wizyta -konsultacja -informacja c - Bioasekuracja w gospodarstwie rolnym -wizyta -konsultacja -informacja d – Ustawa o ochronie zwierząt -wizyta -konsultacja -informacja</p>	<p>92 szt. 452 szt. 260 szt.</p> <p>47 szt. 218 szt. 54 szt.</p> <p>137 szt. 469 szt. 190 szt.</p> <p>5 szt. 64 szt. 15 szt.</p>	styczeń – grudzień 2020	Warmińsko-Mazurski Ośrodek Doradztwa Rolniczego z siedzibą w Olsztynie	środki WMODR
2.	<p><u>Działalność Informacyjna:</u> Informowanie rolników o obowiązkach wynikających z ustawy o ochronie zwierząt i przepisach wykonawczych, bioasekuracja w gospodarstwach rolnych (Bieżące Informacje, Rolnicze ABC inne wydawnictwa rolnicze) oraz strona internetowa WMODR</p>	2 artykułów prasowych, 11 news na stronie internetowej	styczeń – grudzień 2020	Warmińsko-Mazurski Ośrodek Doradztwa Rolniczego z siedzibą w Olsztynie	środki WMODR
3.	<p><u>Seminarium szkoleniowo – warsztatowe nt. Dobrostanu zwierząt</u> Koszty organizacji: - Wynajem Sali wykładowej 2000 zł brutto - Serwis kawowy dla uczestników seminarium 2400 zł brutto (80 osób x 30 zł) - Obiad dla uczestników seminarium 4000 zł brutto (80 osób x 50 zł) - Wykładowcy 1000 zł brutto Suma organizacji seminarium: 9 400 zł brutto - Materiały informacyjne dotyczące wymagań w zakresie dobrostanu zwierząt w ramach działalności upowszechnieniowej - 600 zł brutto Razem szacunkowe koszty: 10 000 zł brutto</p>	5 rodzajów ulotek w zakresie dobrostanu: bydła mlecznego, bydła mięsnego, trzody chlewnej, owiec oraz koni	IV kwartał 2020	Warmińsko-Mazurski Ośrodek Doradztwa Rolniczego z siedzibą w Olsztynie z dofinansowaniem Samorządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego)	Dotacja podmiotowa z Samorządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego, na podstawie art. 11 ust 3a Ustawy z dnia 22 października 2004 r. o jednostkach doradztwa rolniczego (Dz. U. z 2018 r., poz. 711).

4.	<p><u>Działalność szkoleniowa:</u> <u>Szkolenia powiatowe i gminne:</u> a - Normy i wymogi wzajemnej zgodności - dobrostan zwierząt (bydło mleczne, trzoda chlewna, owce i kozy, konie). Bezpieczeństwo i higiena pracy w gospodarstwie rolnym w szczególności prowadzącym produkcję zwierzęcą b - Zasady przeciwdziałania chorobom zakaźnym drobiu c - Zasady przeciwdziałania chorobom zakaźnym trzody chlewnej d - Upowszechnianie wiedzy w zakresie ustawy o ochronie zwierząt gospodarskich</p>	12 6 16 1	styczeń – grudzień 2020	Warmińsko-Mazurski Ośrodek Doradztwa Rolniczego z siedzibą w Olsztynie	środki WMODR
5.	<p><u>Podsumowanie programu:</u> Ocena realizacji Programu w 2020 roku i przygotowanie programu działań na 2021 rok oraz uzgodnienie dofinansowania na rok 2021</p>	ocena Programu	Grudzień 2020r	Warmińsko-Mazurski Ośrodek Doradztwa Rolniczego z siedzibą w Olsztynie oraz Samorząd Województwa Warmińsko- Mazurskiego Departament Rozwoju Obszarów Wiejskich i Rolnictwa	środki WMODR

VIII. ZAKŁADANE EFEKTY REALIZACJI PROGRAMU

Większa świadomość rolników powinna zaowocować poprawą jakości życia, zarówno zwierząt gospodarskich i domowych dzięki wyeliminowaniu nieprawidłowości i zaprzestaniu naruszania zasad stwarzających zagrożenie dla zdrowia zwierząt.

Efekty szczegółowe:

1. Podniesienie świadomości rolników z województwa warmińsko-mazurskiego w zakresie przepisów i wymagań prawa dotyczących ochrony zwierząt oraz prowadzenia chowu i hodowli zwierząt gospodarskich.
2. Rozpowszechnianie wśród rolników wiedzy na temat warunków sanitarnych obowiązujących przy skupie, obrocie, uboju i transporcie zwierząt.
3. Rozpowszechnianie wśród rolników wiedzy na temat wymogów weterynaryjnych specyficznych dla każdego rodzaju produkcji zwierzęcej.
4. Ukazywanie hodowcom zwierząt zależności między dobrostanem zwierząt, a jakością produktów rolnych.
5. Uświadamianie hodowcom zwierząt zależności między dobrostanem zwierząt a możliwością pozyskania środków finansowych z UE.
6. Przeszkolenie jak największej liczby rolników z województwa warmińsko-mazurskiego w zakresie obowiązujących regulacji prawnych w zapewnieniu dobrostanu zwierząt i konsekwencje ich nieprzestrzegania.

7. Pokazywanie rolnikom konkretnych rozwiązań w budynkach inwentarskich w celu zapewnienia zwierzętom właściwych warunków bytowania.

IX. POSTANOWIENIA KOŃCOWE

Warmińsko-Mazurski Ośrodek Doradztwa Rolniczego z siedzibą w Olsztynie w ramach „Rocznego sprawozdania z realizacji *Programu działalności WMODR*” przedstawi Departamentowi Rozwoju Obszarów Wiejskich i Rolnictwa Urzędu Marszałkowskiego Województwa Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie informację na temat realizacji „*Programu upowszechniania znajomości przepisów ustawy o ochronie zwierząt wśród rolników województwa warmińsko-mazurskiego na 2020 rok*”, do dnia 14 grudnia 2020 r.

Program opracowało:

Biuro ds. Rolnictwa Urzędu Marszałkowskiego Województwa Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie wspólnie z Działem Technologii Produkcji Rolniczej Warmińsko-Mazurskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego z siedzibą w Olsztynie.